

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV T'ALIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

AMALIY MATEMATIKA-1.2
FANI BO'YICHA
SILLABUS

Kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi: 300 000 Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta'lim sohasi: 310 000 Ijtimoiy va xalq atvoriga mansub fanlar
Ta'lim yo'nalishi: 60410100-Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

	ehtimollik va Bayes formulalari, ehtiki sinovlar ketma-ketligi, Bernulli sxemasi, limit teoremlari, tasoddiy miqdorlar va ularning taqsimot funksiyalari, taqsimot qonunlari nuqtaviy va intervalli baholar, funksional, statistik va korrelyatsion bog'lanish, chiziqchi regressiya tenglamasi chiziqsiz regressiya tenglamasi, to'plamiy regressiya tenglamasi, statistik gipotezalar haqida tasavvurga ega bo'lishi;
TN5	Ehtimolning ta'rifi, ehtimollarni qo'shish va ko'paytirish teoremlari, to'la ehtimollik va Bayes formulalari, ehtiki sinovlar ketma-ketligi, Bernulli sxemasi, limit teoremlari, tasoddiy miqdorlar va ularning taqsimot funksiyalari, taqsimot qonunlari nuqtaviy va intervalli baholar, funksional, statistik va korrelyatsion bog'lanish, chiziqchi regressiya tenglamasi chiziqsiz regressiya tenglamasi, to'plamiy regressiya tenglamasi, statistik gipotezalar haqida tasavvurga ega bo'lishi ehtimollar nazaryasi tartiblarini bilish va ularidan foydalana olishi, iqtisodiy matematik modellashirishni bilish va ularidan foydalana olishi;
TN6	matematik belgilar va iqtisodiy oddiy jarayonlarni matematik modeldashirish, muayyan jarayon uchun matematik modellarni qurish, qurilgan model doirasida hisoblar olib borish, funksional va hisoblash topehring ini yechish, matematik model, klassik modellarni yechish usullarini bilish va uni amaliyotga qo'llay olish, iqtisodiy masalalarni matematik yechish usullarini o'lashtirgan bo'lishlari hamda mazkur yechimlardan foydalanish ko'rikmalarga ega bo'lishi kerak.
	Ko'rikmalar jihatidan:
TN7	bakalavriat yo'nalishiga mutanosib ravishda raqobatcharidosh umunkashiy tayyovgarlikka ega bo'ladi;
TN8	yangi bilimlarni mustaqil egallay olishi, o'z faoliyatini ilmiy asosda tashkil etishi va o'zini kamolotga yetkazish ustida ishlay oladi;
TN9	ta'lim yo'nalishi bo'yicha oliy ma'lumotli shaxslarga tegishli lavozimlarning bo'sh o'rinlarida mustaqil ishlay olish iqtisodiy ega bo'ladi;
TN10	bakalavriatning tegishli yo'nalishi doirasida fanlangan ixtisoslik bo'yicha magistratura oliy ta'limni davom ettirish malakalariga ega bo'ladi;
Fan mazmuni	
Mashg'ulot shakli: ma'ruza(M)	
I semester	
M11	Matrisalar va ular ustida amallar. Determinantlar nazariyasi
M12	Chiziqchi tenglamalar sistemasi yechishning Kramer va Gauss usullari
M13	Vektorlar va ular ustida amallar.
M14	Tekislikda to'g'ri chiziq va uning turli tenglamalari.
M15	Tekislikda ikkinchi tartibli egr chiziqlar.
M16	To'plam. To'plamlar ustida amallar.
M17	Funksiya tushunchasi. Elementar funksiyalar va ularning xossalari.
M18	Sonlar ketma-ketligi, uning limiti va uni hisoblash
M19	Funksiya limiti, uning xossalari. Funksiya limitini hisoblash.
M110	Funksiya hosilasi. Hosila hisoblash qoidalar.

M11	Aniqmas integral
M12	Integrallash usullari.
M13	Ratsional fudalarni integrallash.
M14	Trigonometrik funksiyalarni integrallash.
M15	Aniq integral
II semester	
M16	Aniq integralni taqribiy hisoblash.
M17	Birinchi tartibli differensial tenglamalar
M18	Chiziqchi differensial tenglama
M19	Ikkinchi tartibli bir jinsi differensial tenglama
M20	Elementar hodisalar fazosi.
M21	Ehtimolning klassik, statistik va geometrik ta'rifi.
M22	Ehtimollarni qo'shish va ko'paytirish teoremlari.
M23	Chiziqchi programlashirish masalasi, yechimlari va ularning xossalari.
M24	Chiziqchi programlashirish masalasi, simpleks usulida yechish.
M25	Chiziqchi programlashirishda ikkilanish nazariyasi.
M26	Chiziqchi programlashirish masalasi yechimini ikkilanish nazariyasi yordamida tahlil qilish.
M27	Transport masalasining tayanch rejalarini topish usullari.
M28	Transport masalasining optimal rejasini topish usullari.
M29	Chiziqsiz programlashirish masalasi va uning geometrik ta'limi.
M30	Lagranj ko'paytuvchilari usuli.
Mashg'ulotlar shakli: Amaliy mashg'ulot(A)	
I semester	
A1	Matrisalar va ular ustida amallar. Determinantlar nazariyasi
A2	Chiziqchi tenglamalar sistemasi yechishning Kramer va Gauss usullari
A3	Vektorlar va ular ustida amallar.
A4	Tekislikda to'g'ri chiziq va uning turli tenglamalari.
A5	Tekislikda ikkinchi tartibli egr chiziqlar.
A6	To'plam. To'plamlar ustida amallar.
A7	Funksiya tushunchasi. Elementar funksiyalar va ularning xossalari.
A8	Sonlar ketma-ketligi, uning limiti va uni hisoblash
A9	Funksiya limiti, uning xossalari. Funksiya limitini hisoblash.
A10	Funksiya hosilasi. Hosila hisoblash qoidalar.
A11	Aniqmas integral.
A12	Integrallash usullari.
A13	Ratsional fudalarni integrallash.
A14	Trigonometrik funksiyalarni integrallash.
A15	Aniq integral
II semester	
A16	Aniq integralni taqribiy hisoblash.
A17	Birinchi tartibli differensial tenglamalar
A18	Chiziqchi differensial tenglama.
A19	Ikkinchi tartibli bir jansi differensial tenglama.

Mavzuga doir Ommaviy ochiq onlayn ta'limiy platforma bilan ishlash	10
11 paradigmasi asosida qurilgan ilmiy elektron kutubxona (https://mlibrary.uz) dan (Tasodifiy miqdorlar va ularning taqsimot funksiyalari) mavzulari bo'yicha.	Ilmiy maqolalarni o'rganish 4
12 Khan Academy rasmiy saytidan foydalanib 3 ta mavzuni o'rganish hamda rasmiy manzara tayyorlash O' Diferensial tenglamalar — Ikkon differensial tenglamalar O' Chiziqchi algebraga — Ikkon chiziqchi algebraga	Manzara tayyorlash 6
Jami I semestrda	90

VI. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Matritsaning xossalari.
2. Yuqori tartibli determinantlar.
3. Kvadratlik forma va uni kanonik ko'rinishga keltirish.
4. Matritsa ustida amallarni Mathtcad dasturi orqali hisoblash.
5. Determinantlarni Mathtcad dasturi orqali hisoblash.
6. Teskari matritsani Mathtcad dasturi orqali hisoblash.
7. Chiziqchi tenglamalar sistemasini Mathtcad dasturi orqali yechish.
8. Ikkinchi tartibli egri chiziqqlar, aylana va ellipsning kanonik tenglamasi.
9. Ikkinchi tartibli egri chiziqqlar, giperbola va parabolaning kanonik tenglamasi.
10. To'plam tushunchasi va ular ustida amallar.
11. Parametr orqali beriladigan funksiyalar va ularning hosilalari.
12. Yuqori tartibli hosilalar.

VII. Adabiyotlar

Asosiy adabiyotlar

1. T. Azlarov., X. Mansurov. Matematik analiz. T. «O'qituvchi» 1-qism 1986 y., 2 qism 1989 y.
2. T.J. Jo'rayev., G. Xudoyberganov., A.K. Vorisov., X. Mansurov. Oliy matematika asoslari. I, II qismlar, T. 1999 y.
3. U. Soatov. Oliy matematika. 1,2 va 3-jildlar, T., «O'qituvchi», 1992y., 1994 y.
4. Sh. Sharafmetov., O. Qurbanov. Iqtisodchilar uchun matematika. ISBN 978-9943-07-554-2. O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashryoti. 2017.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. B.A. Abduraxmonov, Sh.R. Xurramov. Oliy matematika. Farmatsevtika ta'lim

massasalari uchun o'quv qo'llanma. 1-jild. Toshkent, "O'quv-ta'lim metodika", 2018.

3. Danko P.E. va boshqalar. Oliy matematika misol va masalalar. O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashryoti. Toshkent, 2007.
4. Grunman V.E. Rukovodstvo k resheniyu zadach po teorii veroyatnostey i matematicheskoy statistike. –M.: Visshey shkola, 2004.
5. Sanitgova N.X., Sunatova D.A., Temirova B.E. Oliy matematika fanining e'timollar nazariyasi bo'limidan oquv uslubiy qo'llanma. 2010.

Axborot manbalarini

1. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
2. www.ziyoue.uz – O'zbekiston Respublikasi ta'lim portali.
3. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.
4. www.citiback.ru - nauchnme stati i uchebnye materiala
5. www.ziyoue.uz
6. www.gazp.ru

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritma olsa;
- Fan mavzularini bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- Fan bo'yicha mavzu materiallarning nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- Fan doirasida mustaqil va erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- Berilgan savollarga aniq va to'nda javob bera olsa;
- Konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- Mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajaragan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- Fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- Taniy jarayonlarni sharhlay olsa;

b) 4 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va ma'natliy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- Fan mavzularining amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- Fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- Fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- Fan bo'yicha konspektni puxta shakllantirgan bo'lsa;
- Fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajaragan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa;

c) 3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob beradi:

- Fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- Fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'ysa;
- Bayon qilish ravon bo'lmasa;
- Fan bo'yicha berilgan savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- Fan bo'yicha konspekti puxta shakllantirilmagan bo'lsa;

d) Quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- Fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rinmagan bo'lsa;
- Fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- Fan bo'yicha matnlarni boshqartardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- Fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- Fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- Fanni bilmasa.

Fan o'quvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Qosimov Oqilbek Yunusovich "Axborot texnologiyalari va aniq fanlar" kafedrasida o'quvchisi
E-mail/telegram/ telefon:	oqilbek.qosimov84@mail.ru +998 90 005 80 09
Tashkilot:	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti "Iqtisodiyot va axborot texnologiyalari" fakulteti "Axborot texnologiyalari va aniq fanlar" kafedrasida
Taqrizchilar:	I.N.Hayrullayev — TISU, "Axborot texnologiyalari va aniq fanlar" kafedrasida dotsenti.

<p>F-m.f.n D.J.Kulurayev — TerDPl, "Matematika va informatika" kafedrasida o'quvchisi, fizika-matematika fanlari bo'yicha falsafa doktori, (PhD).</p>

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengushining 2024 yil 18 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Axborot texnologiyalari va aniq fanlar" kafedrasining 2024-yil 18 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv metodik boshqarma boshlig'i

Z. To'rayev

Fakultet dekani:

Sh. Yarmatov

Kafedra mudiri:

E. Xoliyarov

Tuzuvchi

O. Qosimov

